

Lan mooy Dëgg? — Ñetteelu Number

Yoonu Emayus

Jeff Pippenger

2023-09-07

Ci xibaaru bu baax bi ci Yowaana, gannaaw reeru mujj ga ba ca fan wa Yeesu dem toolu Gesemane, am na benn nettali bu yaa ci saar 14 ba ag mujjug saar 17. Maa ngi bëgg a jëfandikoo saar yooyu ci mbind mi di ñëw. Mbind mi mooy dalu ngir tabax xam-xamu saar yooyu ci kawam. Ci wàllu sàrtu reforme bu jaarale ci taarixu Kirist, waxtaan wi nekk diggante Kirist ak taalibeem yi ci saar yooyu dafa nekk gannaaw dugg gu ndamam gi, te balaa bant ba. Yeesu dugg na Yerusaleem, teg ca mu lekk reeram gu mujj ga ak taalibe yi, gannaaw loolu nettali gi am, te mu dem Gesemane, ba ci guddi-gànnaw fan boobu ci diggante guddi muñu ko jàpp, te juróom-ñaari jéego yi di jëm ci daaj naaj ba tàmbali. Moom ak taalibe yi, ci yoonu wax ju yonent la, dañoo nekk gannaaw ndaje Exeter camp meeting, te balaa Great Disappointment, ci benn taarix buy tegu ci yoonu seventh month movement. Ci nettali gi tàmbalee gannaaw reeru mujj ga, li njëkk la Yeesu wax mooy:

Bu seen bu jàq, ngeen gëm Yàlla, gëmleen ma itam. Yanqóoba 14:1.

Xam ne yéen ne benn réccu bu mag doon ñëw ci ay waxtu yu néew yi topp, Yeesu seetoon na ngir dëgéral ay taalibeem ci jafe-jafe bi di ñëw. Rëdd wu nëbbu wu kàdduy wax ci biir ñeenti waymark yi, yi dajal xew-xewu yi ñu misaale ci juróom-ñaari donder yi, mooy taariix bi fan ñetti jéego yii ci nettali bi nekk ci xibaaru Yann di am. Rëdd wu nëbbu woowu, ci biir juróom-ñaari donder yi, dafay tegtal taariixu njëkk réccu ba ca mujj réccu.

Balaa Yesu di leen xamal ne “bu seen xol jàq,” Yudaa Iskariyoot bàyyi woon reer gi, dem ci Sanedreen ba ngir ñetteel te mujj ga. Bi mu bàyyee reer gi ngir dem ci ñetteel ndajeem, dafa tēj ba noppi waxtu njublaŋam.

Ci biir bind bi nekk ci misaalum juróom-ñaari dex yu riib yi, dugg gu ndam gu Kirist di melal “Yuuxu Guddi gi,” fa ñaari xeeti jaamu-kat ñi feeñ. Mandarga yoonu araf wu digg bi ci Ebrë, bi ñuy jëfandikoo ngir sos baatub Ebrë bi ñuy wax “dëgg,” mooy araf wu fukki ak ñett ba ci alfabee Ebrë. Fukk ak ñett di tegtal fippu, te ni muy mandarga yoonu wax ju yonent la, muy tegtal “Yuuxu Guddi gi,” fa janq yu ñàkk xel yi di wone feeñug fippu, ni ko Yudaa itam di wone ci mandarga yoonu dugg gu ndam ga.

«Amna na te dina ne amna na sax ba noppi ay garab ci biir pepp, janq yu ñàkk xel ak janq yu am xel, ñi amul diw ci seen ndab ak seen lãmp. Amoon na Yuda bu bëgg alal ci biir jàngoro bi Kirist tabaxoon ci suuf, te dina am ay Yuda ci biir jàngoro bi ci bépp jàmmu bindu taarixam.»
Signs of the Times, October 23, 1879.

Bi Yudaa delloo xalis bi, te wax ne moom moo wor Kaifaas, ba noppi ci Kirist, mu dem ngir rey boppam ci wéy. Bi muy génn kërub àtte ba, mu yuuxu ak noonu kàddu yi sax te di tegtal jafe-jafe janq bu ñàkk xel bi, bi ñuy xam ne jëfandikuwuñu woon diwlin bi.

«Yudaa gis na ne ay ñaanam amuñu njariñ, mu gaaw génn ci kër ga di wax ak ay yuuxu ne: “Dafa weesu! Dafa weesu!” Xamoon na ne manul dund ba gis ñu daaj Yeesu ci bant ba, te ci xel mu metti lool, mu génn dem rey boppam ci waxantu.» Desire of Ages, 722.

Yudas dafay na ab yëgleb gu dul jub “génn na ci kër ndaje, di wax ak kàttan ne: Dágg naa ba mu yàgg! Dágg naa ba mu yàgg!” Baat bi dafa sax di wone ñaari xeeti jaamu-kat; te ni ko nekkoon ci jaar-jaaru Millerite, janq yi ñàkk xel dañuy wéy di topp ci gannaaw ba Baatu Guddi gu dëgg gi aksee, ak benn baat bu fen. Noonu itam, ci jaar-jaaru Millerite, am nanu yëngu-yëngu boobu tànn William Miller muy kilifaam, fekk mu bañ yëgleb malaaka bu ñetteel bi, te muy xeex ci ndawug gannaar ga toppoon Kirist ba ca Bu Sell ba Gën a Sell.

“Samay xel na ma ci kanam, ba waxtu woowu di ñëw biñuy joxe mandarga bi. ‘Xool-leen, Boroom séy bi ngi ñëw; génn-leen ngir dajeeq moom.’ Waaye ñenn yi dinañu yéex ci am diwlin ngir feesal seen lãmp yi, te bu weesu baat lañuy gis ne sikkit, mi diwlin di tekki, du lu ñu man a joxante.” Review and Herald, 11 Fewriye 1896.

Benn bopp bu ñëw ci taarix bu nëbbu bi mooy tektal àtte, te ñu ngi koy firndeel ak bataaxal bu mujj bi ci alifbe ebrë. Bataaxal boobu mooy “Tav,” te su ñu ko bindee, mel na ni bant. Bant bi mooy firndeel àtte.

Dale ci njëkk ñàkk yaakaar bi ci jaar-jaaru Milerit ba ci Yuuxu Guddi, walla dale ci araf bu njëkk, “alpha,” ba ci araf bu fukk ak ñett, am na ab tektal buy teewal ab diirub waxtu, te mooy li ñuy ràññee ni mooy waxtu bi ci léebalu fukki janq, bi ñu wax ne mooy waxtu jëkk, te waxtu jooju itam am na ci Habakkuk saar ñaareel. Dale ci Yuuxu Guddi, walla ci araf bu fukk ak ñett bu ñàkk dëgg-dëgg, ba ci mag mi ñàkk yaakaar, araf bu mujj ci alfabee bi, am na itam beneen diirub waxtu, bi ñu tuddewoon “yëngu-yëngu weeru juróom-ñaareel,” waxuñu ko noonu ndax dafa yàggoon juróom-ñaari weer, waaye ndax ne bataaxalu Yuuxu Guddi bi moo waxoon ne Kirist dina ñëw ci bés sub fukk ba ci weeru juróom-ñaareel ci kalandrie bu Yawut ya, te bés boobu mooy Bés sub Njot.

Jëfandikoo bi ci nettali bi nekk ci Yowaana saar ñent fukk ak ñeent ba ci saar ñent fukk ak juróom-ñett dafay tambalee ci ab waxtu bu mel ni yëngu-yëngu weeru juróom-ñaareel bi ci jaar-jaaru Millerite. Yëg-yëgu nettali bi ci xibaaru jàmmu Yowaana mooy waajal taalibey yi ngir jafe-jafe bu ñëw bi ci bant ba (aaraam ‘Tav’). Kon nag Almasi misaal na ne dale ci sa dee ba kera mu yéeg caayam ba ci Baayam te dellusi, loolu dina nekk ci taalibeyam jamono ju ñàkk mbégte, xel mu wëragul ak tiislu. Ni ko mel ci melo-yëngu-yënguy waxi yonent yi ñépp ci mboolem ñàkk yaakaar yu njëkk yi seede ci màggali reform yi di wone, tiislu boobu dafay ànd ak ab tolluwaay bu juddoo ci sàggane jëfandikoo ab dëgg bu am solo bu ñu woon wax ba noppi. Dee gu Almasi ci bant ba mooy te doon ab dëgg bu am solo, te Moom waxoon na taalibey yi bu leer ne dinañu ko daaj ci bant ba te dina dekkiwaat; waaye jafe-jafe ba dafa reyoon lool, dafa yënguwoon lool, ba tax ñu fàtte li ñu waroon a fàttaliku.

“Bi Kirist, Yaakaaru Israayil, ñu ko daane ci bant bi te yéeg ko, ni Mu ko waxee Nikodem ne dina ko nekk, yaakaaru taalibé yi dee ak Yeesu. Mënuñu woon leeral mbir mi. Mënuñu woon xam lépp lu Kirist waxoon leen ci bés bu jiitu lu jëm ci loolu.” Faith and Works, 63.

Diis bu nekk ci bépp nettali bi ci ñeenti saar yu Yowaana yi nuuy wax moo di ne Yeesu dafa doon waajal ay taalibeem ngir jamono jooju ju ñu war a dund ci naqar ak yàqu-yaram, li tàmbalee ca guddig bi ñu jàpp Yeesu, ba kera mu dellusi gannaaw ba mu yéeg ca Baayam. Ci ñeenti saar yu Yowaana yi, jamono jooju bi Kirist feeñul woon ak taalibe yi dafay tegu ñu mel ni jamono jiiñ. Ci mbirum jaar-jaar yu njeexital, jamono jooju, bi ma di wax ne mooy jamono jiiñ, am na woon gannaaw jafe-jafe bu kurwaas bi. Waaye ci ñeenti saar yi nuy waajal a seet, ci waxi yonent yi dañuy tegtal jamono jiiñ jooju ni lu tàmbalee ak njël bu njëkk bi, waaye du gannaaw njël bu mag bi ca kurwaas bi.

Lu tax maa ngi di wax ne njaaxle gu mujj ga Kirist doon waajal ay taalibeem ngir ñu jànkoonde ak moom, dafa doon misaalal njaaxle gu njëkk ga, gi ci sàrti yëngu-yëngu yeesal bu Kirist mooy dee-gu Lasaar? Laaj bii war nañu ko fésal bala nu man a gis nettali bi nekk ci ñeenti saar yi ci Yowaana ci leer gi di taxaw ci dëgg yi ñuy fey ci jamono jii, ci mbirum taarix bu nëbbu bu juróom-ñaari dundukaay yi.

Ci jaar-jaari Kirist, diir bi nekk ci diggante dee ak dekkiw Làsar moom la yemu ak waxtu bi ñuy wax tarrying time. Gannaaw loolu, Kirist dem Yerusaleem ngir duggam gu ndam li. Ci Yowaana ñent-fukk ak ñeent, Kirist di wax ak ay taalibeem ci biir jaar-jaar ba doon li di yëngu-yëngu weeru juróom-ñaareel bi, te loolu tàmbalee na ba noppi gannaaw waxtu tarrying time jeexee ak ñëwug message of the Midnight Cry, bi sos yëngu-yëngu weeru juróom-ñaareel bi.

Ngir xam ni baatub Ebraayik bi di “dëgg” di dëggal xeetu taariix bu nëbb woon biñ ko ubbi nag ci taariix bu misaal bi bu juróom-ñaari dënn, loolu dafa soxla nattu bu teey, ci ndigal bi Kiristoon doon jox ay taalibeem ca jamono jooju ci Yowaana saar 14 ba ci saar 17. Benn misaal ci ni màndarga yoon wi bu njuumte bu mag biñ koy jëfandikoo ngir leeral màndarga yoon wi bu njëkk bu njuumte bi, man naa seetlu ci li taalibe yi dajale woon ci yoon wi jëm Emawus.

Li yeesaloon na “waxtu bi ñu yemoon” ci jaar-jaaru Millerite mooy njubte gi ñu jubbanti jëfandikoo yëgle gu bees bu waxoon ne 1843. Liggéeyu Samuel Snow ci yokkute xebaar bi ubbi yoonu yëngu-yëngu weer wu juróom-ñaareel bi, bi mujje ak Njuumte gu Mag gi, man naañu koo toptoo ci wàllu jaar-jaar, su ñuy topp ndawtalug xam-xam bu Samuel Snow ci ay mbindam yu ñu siiwal ak ci ay waxtaanam yu mu doon wax ci kanam mbooloo, te yooyu indi woon ba ci ndaje màkkaanu Exeter. Waxin gu ñu xam ne am na ndigalu Yàlla jëfandikoo na yoonu wuute ak mere topp jaar-jaaru xebaaru Snow bi mujj. Sœur White xamal na nu ne xebaar bi dafa amoon nangu ndax Boroom bi dindiwoon loxoom ci ab njuumte ci lim yi nekk ci kërtebu Habakkuk bu 1843.

«Gis naa askanu Yàlla yi nekk ci mbégtay yaakaar, di xool séen Boroom. Waaye Yàlla dogaloon na ngir nattu leen. Ay loxoom muur na ab njuumte ci waññi jamono yi waxoon ci kàddug waxu Yàlla. Ñi doon xaar séen Boroom gisewuñu njuumte boobu, te itam góor-góor yu gëna xam yi doon weddi waxtu wa mënulñu koo gis. Yàlla dogaloon na ne ay nitam dañuy dajee ak naqaru yàqu yaakaar. Waxtu wa weesu na, te ñi doon xaar ak mbégtay yaakaar séen Musalkat amoon naqar te seen xol daldi lëj, waaye ñi bëgguloon feeñug Yeesu, te nangu woon nañu yëgle bi ndax ragal rekk, mbégte la leen neexoon ne fekkiwul ci waxtu wa ñu ko yaakaaroon. Seenii waxu ngëm jotewul woon xol bi te sellaluloon dund gi. Weesu waxtu wa nekkoon na lu ñu xayma bu baax ngir wone xol yooyu. Ñoo jiitu woon a dellu ginnaaw, di

ñaawal te reetaan ñi amoon naqar, ñi yàqu yaakaar, te bëggoon dëgg-dëgg feeñug seen Musalkat. Gis naa xel mu magu Yàlla ci li Muy nattu ay nitam, di leen may ab nattu gu xotu ngir xam ñi dinañu ragal, gàtt ngëm, te dellu ginnaaw ci saa su nattu ak jafe-jafe dikk.»

“Yeesu ak mboolem mbooloom asamaan gépp xooloon nañu ak yërmande ak mbëggeel ñi doon séentu ko ak yaakaar bu neex, di aŋsi gis ki seen xol bëgg. Malaaka yi dañoo doon wër leen, ngir dooleel leen ci waxtu seeni nattu. Ñi bañoon a nangu xibaar bu asamaan ba, bàyyi nañu leen ci lëndëm, te merum Yàlla tàkk na ci seen kaw, ndaxte bëggoon nañu a bañ a nangu leer gi Mu leen yónnee woon jóge asamaan. Ña-faithful yooyu, teññu te naqarlu, ñi manuloon a xam lu tax seen Boroom ñëwul, deesu leen bàyyi ci lëndëm. Benn yoonatu, yóbbu nañu leen ca seen Biibël yi ngir seetaat ay jamono yu waxoon ci yoonent. Loxob Boroom bi jëlees na ci kaw lim yi, te njuumte ba leer na. Gis nañu ne jamono yu waxoon ci yoonent ya egg nañu woon ba 1844, te ne firnde yi ñu joxe woon ngir wone ne jamono yu waxoon ci yoonent ya jeexoon nañu ci 1843, dañoo firndeel it ne dinañu yem ci 1844. Leer gu jóge ci Kàddug Yàlla daldi leeral seen taxawaay, te ñu gis fu jàppandi bi nekkoon — ‘Bu [peeñ mi] yéexee, xaaral ko.’ Ci seen mbëggeel ngir ñëw ga Yeesu gaaw, dafa am ne ñu ràññee woon jàppandi gu peeñ ma, gi waroon a feeñal ñi dëgg-dëgg di xaar. Benn yoonatu amoon nañu ab waxtu bu ñu man a jëme xel. Waaye gis naa ne ñu bare ci ñoom mënuloon a yéeg ba weesu seen naqarlu gu tar, ngir amaata boobu dof ak kàttan gu ràññee woon seen ngëm ci 1843.”

«Seytaane ak ay malaakaam dafañu noot leen, te ñi bañ a jël ndigal li, dafañu sant seen bopp ndax seen xel mu sore ak seen xam-xam ci bañ a jël naxari ga, ni ñuy woowe ko. Waaye xamuñu ne dañuy bañ xelal Yàlla ci seen bopp, te dañuy liggéey ci benn ak Seytaane ak ay malaakaam ngir jaxasoo nit ñi Yàlla, ñi doon dund ndigal li jóge asamaan.»

“Ñi gëm ci bataaxal bii dañu leen sonaloon ci biir mbooloooy gëm yi. Ab diir, ñi bëggul woon nangoo bataaxal bi, ragal moo leen tere woon ñuy jëfe ay xalaat yu nekk ci seen xol; waaye wàqu waxtu wi feeñal na seen dëgg-dëgg yëg-yëg. Dañoo bëggoon neenal seede si ñi muñ a xaar doon yëg ne war nañu koo jébbale, muy ne jamono yu yonent yi dajal nañu ba ci atum 1844. Ak leer gu mat, gëmkat yi firndeel nañu seen njuumte, te wax nañu sababu yi taxoon ñuy yaakaar seen Boroom ci 1844. Ñi leen di weddi mënul woon indi benn càmbar ngir jàppale ay wax yu mel ni doole yi ñu indi. Waaye merum mbooloooy gëm yi tàkk na; dogu nañu bañ a déglu firnde, te tēj seede si ci bitir mbooloooy gëm yi, ngir ñeneen ñi bañ koo dëgg. Ñi ñemee bañ a nëbbal ñeneen leer gi Yàlla joxoon leen, génne nañu leen ci mbooloooy gëm yi; waaye Yeesu àndoon na ak ñoom, te daanoó bég ci leeru kanamam. Ñoom ñiñu waajaloon ngir nangu bataaxalu malaaka ñaareel bi.” Early Writings, 235–237.

Jaar-jaar bi ñu joxe fii dafa mel ci yeneen mbir yi, jàngoro 18i Sulet 2020, waaye li ma bëgg ngeen xalaat mooy ne xam-xam bi ñu tegtal ci ndigalu Waxu Géej gu Digg bi, ni ko Samuel Snow joxe woon ca ndaje camp bu Exeter, dees na ko tegtal du ci liggéeyu jaar-jaaru Snow, waaye ci jëfu loxob Boroom bi. Loxoom dafa woon naxal ab njuumte, te ba Mu dindi loxoom, Millerites yi manoon nañu kon xam seen njaqare, te it xam ne nekkoon nañu ca jamono ji ñu tegtal ni mooy waxtu bi ñuy xaar.

Dindi loxo baayamam moomam bu am solo woon ci yoon wi jëm Emmaüs. Muy misaal buy mel ne mooy jeexital jamono ji ñuy wax ne mooy waxtu bi ñuy xaar, te muy jeex ak xam-xam bi

ndawte ñu tegtal ko ci yégle gu “Yuuxu Guddi”. Waaye misaal bu Emmaüs amoon na gannaaw bant ba, bi di takkal Nattu bu Réy bi, te du jëkk a tiis gi doon deenu Lasaar.

Te xool ñaari nit ñoonu demoon bés boobu ca benn dëkk bu ñuy wax Emayus, mi sore Yerusalem lu mat juróom-benn fukki stad. Ñu doon waxtaan seen diggante mboolem mbir yooyu xewewoon. Te xew na ne, bi ñuy déeyoo te xalaat ci loolu, Yeesu ci boppam jegeñ na leen, ànd ak leen. Waaye seen bët tēj nañu ko ba tax ñu xàmmetu ko. Mu ne leen: Yan waxtaan yoo ngiy def seen diggante, bi ngeen di dox, te ngeen di am tiis? Luug 24:13–16.

Kàddu “bët” bi ci xët wi dafay tekki gis-gis, moo gën a tekki bët bi ci boppam. Kàddu “téyees” bi dafay tekki doole. Taalibey yi mēnuñu woon a xam gis-gis bu bant bi, ndaxte Kirist moo woon muur seen kàttanu gis gis-gis gu yonent ci mbant mi. Loxo Kirist moy firndeem dooleem. Njàqare gi Yeesu xamle woon, mooy seen réy-réyug naqar ak seen réyug yéemu. Gannaaw waxtaan mu yàgg bi taalibey yi ñàkk yaakaar defoon, Kirist tàmbalee wax.

Noonu mu ne leen: Yéen ay dof, te seen xol yombul a gëm lépp li yonent yi waxoon! Ndaxte Kirist warul woon a sonn ci yii yépp, ba noppi dugg ci ndamam? Noonu, tambalee ca Musaa ak yonent yépp, mu leen firil ci Mbind mi yépp mbir yi jëm ci moom. Gannaaw loolu ñu jegesi dëkk ba ñuy dem, te moom def ni dafa bëgg woon a dem ba gën. Waaye ñu téye ko, ne ko: Toogal ak nun, ndaxte ngoon si ngi jot, te bëccëg bi jëm na ci noppeem. Noonu mu dugg ngir toog ak ñoom. Luug 24:25–29.

Yeesu jàngaloon taalibey yi di jëfandikoo yoonu firndeel Biibël bu ñuy wax “historicism”, di yóbbu xeetu yooni kàddu yu yonent yi tàmbalee ca Musaa ba ci jamono ju sell, ngir xam taarixu bant ba. Yeesu jëfandikoo na yooni taarixu yonent yu weesu yi, te ñoom di firndeel yoon yu mag yi ak yoonu “rëdd ci kow rëdd”, ngir jàngal taalibey yu nàkk yaakaar ya. Bi mu mel ni dafay dem bàyyi leen, ñu teg ko ci lu metti ngir mu duggsi te toog ak ñoom. Ñu nekkoon ci jamonoy xaar ga, te Kirist dafa doon bëgg a dindi loxoom ci seen bët. Bu loxoom dindee, jamonoy xaar ga dina jeex, te bi ñuy daw gaaw ci biir lëndëm giy dellu Yerusalem ca fukk ak benn taalibe ya, ñu doon misaalu gaaw-gaawug wàccu yégleb Xëbër bu Yuuxu Digg-bi-Guddi.

Bi mu amee toog ak ñoom di lekk, mu jël mburu, barkeel ko, damm ko, jox leen ko. Noonu seeni bët ubbi, xam nañu ko; te mu ràññee seen kanam. Luke 24:31.

Yesu dindi na loxoam loxob njàngat gu yonent bi te moomoon di tax ñu man a xam visionu yonent bi, te ba mu ko defee, ñu xam ko. Yesu indiloon na leen yégleb Buuxu Guddi gi, te ñu jàpp ko bi ñuy lekk, ndaxte yégle bu nekk war nañu koo lekk. Ci saa si, ñu gaaw a daw, “ni mbëx mu réy buy daldi fecci réew mi,” ngir dem wax ko fukki taalibe ya ak benn.

Noonu wax ci seen biir nekkante seen bopp: “Ndax sunu xol dafa doon tàkk ci sunu biir, bi mu doon wax ak nun ci yoon wi, te bi mu doon ubbil nun Mbind mi?” Ca saa sa noonu ñu jóg, dellu Yerusalem, te ñu fekk fukki ak benn ya dajaloo, ak ñi àndoon ak ñoom, di wax ne: “Boroom bi dekki na dëgg-dëgg, te feeñ na Simon.” Ñoom itam nettali lu xewoon ci yoon wi, ak ni mu leen xamle woon boppam ci damm mburu mi. Bi ñuy wax loolu, Yeesu ci boppam taxaw ci seen digg, ne leen: “Jàmm ngeen am.” Waaye tiit ak njàqare daldi leen jàpp, ba ñu foog ne ab rab la ñu gis. Mu ne leen: “Lu tax ngeen jaaxle, te lu tax xalaat yu mel noonu di

yéeg ci seen xol? Xoolleen samay loxo ak samay tãnk, xam ne man maa ngi; laalleen ma, te xool, ndaxte rab amul yaram ak yax, ni ngeen gis ne am naa.” Bi mu waxee noonu, mu won leen ay loxoom ak ay tãnkam. Waaye bi ñu ko gëmagul woon ndax mbégte, te ñuy waaru, mu ne leen: “Am ngeen fii dara lu ñu lekk?” Ñu jox ko ab xëb wu jën wu ñu lakk ak ab xaaxu honey. Mu ko jël, lekk ko ci seen kanam. Mu ne leen: “Lii mooy kàddu yi ma leen waxoon, bi ma nekkatee ak yéen, ne war na mat lépp lu ñu bind ci yoonu Musaa, ak ci yonent yi, ak ci Sabóor yi, ci man.” Noonu mu ubbil seen xel, ngir ñu dégg Mbind mi. Luug 24:32–45.

Ni muy mel ni Yeesu jëfandikook na ak taalibey yoon wa Emayus, moom dafa feeñale xebaar bi jaarale ko ci nettali yu sell yi jaar jaar ci Biibël bi ngir leeral jaar-jaaru deenam ak dekkiwaayam; te mu def ko itam ci joxe leen misaal bu ñu lekk. Xeetu Yàlla war nañu lekk xebaar bi. Ci seen xel mu werante ak seen tiis, Yeesu dafa tēj waxtu bi mu néegoon, bi amoon diggante deenam ak dekkiwaayam, yéegam asamaan ak delluwaayam, ci ubbi seen xam-xam ngir ñu dégg xebaaru dégg-gu tey, bi sampuwóon ci nettali yu sell yu mággi yi, yu ñu dajale woon tuddale ci kaw tuddale.

Kon nag noonu, ñaari taalibey yi nekkoon ci yoon wi jëm Emawus (te di tegtal malaaka ñaareel bi mi ànd ak mi jox doole ndigal gu “Yuuxu Guddi” gi) dañuy ràññee waxtu bi ñu yàgg ba toppoon bant ba, ne mooy waxtu bi ñu yàgg woon ba jiitu “Yuuxu Guddi” gi. Kon nag, njuumteb taalibe bi di tegtal njuumteb njëkk bi ci rëdd-u waxu Yàlla wi, waaye du njuumte bu mag bi.

Tállif Emáwus bi nagaataat ak taalibe yi fukki ak benn yi daldi am ci seen kaw ci naqar. Yeesu booleek leen, di leen jàngal ne waxu yonent yi mat na, jaarale ko ci yoonu “historicism,” te gannaaw loolu mu ubbi seen xel, fekk mu ngi lekk ak ñoom. Njëlbéenu nettali bi moo xamale mujju nettali bi. Gannaaw loolu Yeesu indi ñetteelu seede ci dëgg ne naqaru bant bi man nañu ko jëfe ci waxu yonent ngir jëm ci njëkk a tiis. Mu joxe ñetteelu seede ci doxalin jaar-jaar ba ci ne leen ñu néeg Yerusaleem ba kera ba ñuy jot kàttan gu jóge kaw.

Mu ne leen ne: “Noonu lañu ko bind, te noonu it a waroon ngir Kirist tàggatlu ci coono, te dekki ci ñetti fan baat bi: te ngir tuub seetlu ak baalug bàkkaar ñu xamle ko ci turam ci xeet yépp, tàmbalee ci Yerusaleem. Yeen nag, seede ngeen ci mbir yii. Te gisleen, maa ngi yónnee ci yéen li sama Baay digoon; waaye nekkleen ci dëkkub Yerusaleem, ba kera ngeen soloo kàttan gu jóge kaw.” Noonu mu yóbbu leen ba ca wetu Betani, mu yékkati ay loxoom, barkeel leen. Te bi muy barkeel leen, mu tàggook leen, yéeg ba asamaan. Ñoom nag, sujóotul ko, dellu Yerusaleem ak mbég mu réy; te ñu doon sax ci kër Yàlla ga, di sant ak barkeel Yàlla. Aamiina. Luug 24:46–53.

Mbind mi ci taalibey yi ci yoon wi jëm Emayus dafay won jamono ju yàgg, jooju tàmbalee ca deenam ba ker ci bi Mu dekkeaat te yéeg ca Baayam. Jamono ju yàgg jooju jeexal na ci taalibey Emayus yi bi yégle xew-xewu bant bi dëggaloo ak ndigalu indiwale ay rëddooyu nettali yu sell yu wees yi benn ci kaw benn, rëddoo ci kaw rëddoo. Noonu taalibey yi yóbbu nañu yégle bi ak gaaw-gaaw gu ñu ko man a yóbbu. Gannaaw loolu Yeesu dajees ak fukk ak benn taalibe yi; fi itam, lekkandoo benn lekk rekkat lañuy tudd, te rëddoo ci kaw rëddoo lañuy jëfandikoo ngir firndeel yégle bi, te ni ci taalibey Emayus yi, Mu ubbi seen xel te Mu dem. Waaye balaa Mu dem, Mu leeral na nettali jamono ju yàgg ci Yerusaleem ba ker ci bi jamono ju yàgg jooju mattee ak ñëwug Xel mu Sell mi ca Bésu Pentekot.

Bi Yeesu waxee ay taalibeem ñu des Yerusalem, loolu moo doon mujjug nettali yoonu Emmaüs. Ndàqte njàlbéenu nettali bi dafay wone naqar, te gannaaw loolu am na jamono ju ñuy des, te gannaaw loolu am na ujju gu dëgg, buy tegtal yégleb Yuuxu Guddi. Ujju gu dëgg googu amoon na bi Almasi teqee loxoom, li daan “téye” bët yi taalibe ya. Loolu mooy njàlbéenu nettali bi, te diggu nettali bi dellu na ci benn nettali boobu, bi Almasi jële naqar bi ci fukki taalibe ya ak benn, bi mu leen feeñalee boppam te ubbi seen xel ngir ñu dëgg Kàddugam. Gannaaw loolu, am na beneen seede bu mujj buy wone noonu benn benn melokaanu waxu yonent bi, bi tàmbalee ak naqar bu njëkk ba, waaye du naqar bu mag ba.

Jaar-jaam bi dale Emmaüs ba Pentekoost jox na ñetti seede yu ñëw ci yëqute bu jëkk bi, waxtu bu yàgg bi, ak Yuuxu Guddi-gànt bi, waaye yëqute dëgg-dëgg bi, mi di màndarga-yoon wi ci njàlbéenu bépp benn ci ñetti seede yi, moosul woon yëqute bu jëkk bi, waaye mooyoon yëqute bu ñaareel bi. Xam ne màndarga-yoon wi di Yëqute bu Mag bi ci jaar-jaamu Milerit yi dañu ko jëfandikoo ngir misaal yëqute bu jëkk bi ci jaar-jaamu Milerit yi, lu am solo la ngir dëggoo nettali bi nu gis ci ñeenti saar yi ci Yowaana te amoon na ci diggante lekk gi xewoon ci reeru mujj ma ak jàpp ga ci guddi-gànt ca toolu Getsemaane. Yees nañu xalaat ne ba Yeesu feeñee ci fukki taalibeem ak benn ya te lekk ak ñoom, mu laaj ne: «Lu tax ngeen di jaaxle? te lu tax xalaat yu mel noonu di yéeg ci seen xol?»

Ba mujj ci ndab li mu lekkon reeru mujj gi ci téere Yowaana, pàcc bi nuy seet nag tambalee ak waxi Almasi bi mu leen wax ne: “Bu seen xol jaaxle.” Ci biir juróomi fan, dañoo fàtte ndigal loolu sax. Saar 14 ba ca saar 17 ci xibaaru jàmmu Yowaana dafay tegtal njàqare bu njëkk bi ca 18 Sulet 2020, buy ubbi jamono ju yàgg, te mu jiite ba ci Revelaasiyoonu Yeesu Almasi bi ñu ubbe luñu tëj woon tuuti laata waxtu probasiyoŋ tëj, te muy tegtal itam yégle bu Yuuxu Digg-Bët. Yégle boobu dafay ubbi ab diir bu ñu misaale ak yëngu-yëngug weeru juróomeel bi, te itam ñu ko misaale ak daw ga taalibe Emmayus ya daw ba Yerusalem ci guddi gu xóot. Moom taariix boobu la ñetti araf Ebrew ya, yi Almasi jëfandikoo woon ngir tegtal Boppam ni “Dëgg,” di wone.

Ci biirub ñeenti saar yii ci Yowaana lañuy gis, du sax rek liggéeyu Xel mu Sell mi ñuy tektal ni mooy benn yonenti jéego yu kàddu boobu ci boppam, waaye itam fa la nekk firnde yi gën a baax ngir dëgëral wax yi ñuy def léegi ne matug mujj gi yéppug yégleb “Yuuxu Diggante Guddi” bi mi ngi léegi feeñ ndànk-ndànk ci ndaje màkkaan bu Exeter, dale ko ci fukki fan ak ñaari weeru ut ba ci fukki fan ak juróom-ñaar. Bu yégleb bi gàddeggu nañ ko ci mujj ba santo yi xaaron, àddina bi dina tàbbi ci jafe-jafe bu yoonu Dibeer, bi ndaw ña di yóbbu yégleb waareb mujj gi ci “fan yu mujj yi” jëm ci àddina ju dee.